

บทที่ 8

การนำเสนอผลการวิจัยสู่ชุมชน

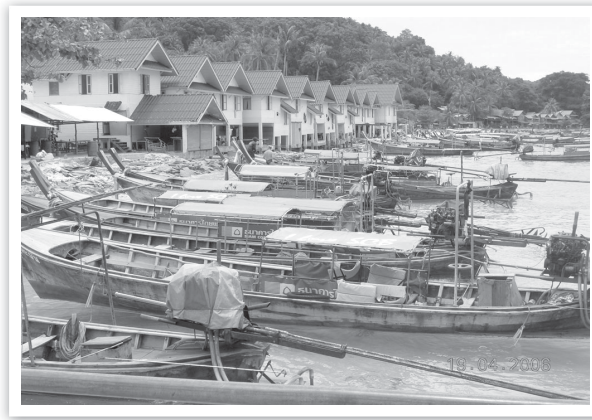
จากการนำเสนอผลงานการวิจัยสู่ชุมชน เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2549 ณ จังหวัดกระบี่ โดยมีตัวแทนจาก 6 จังหวัดที่ประสบภัยคลื่นยักษ์สึนามิ คือ จังหวัดกระบี่ พังงา ภูเก็ต ระนอง ตรัง และ สตูล เข้าร่วมประชุม จังหวัดละ 10 คน ซึ่งทีมวิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยของแต่ละพื้นที่ให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ทราบ หลังจากนั้นก็เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ให้ข้อเสนอแนะ และแบ่งกลุ่มของแต่ละจังหวัด แล้วให้แต่ละกลุ่มได้ระดมความคิดเห็นในการนำผลการวิจัย เพื่อนำไปสู่การกำหนดกิจกรรม หรือโครงการที่จะดำเนินการต่อไปในชุมชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

บ้านเกาะพีพี จังหวัดกระบี่

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมการดำเนินงานในพื้นที่ที่ทางตัวแทนจากบ้านเกาะพีพี จังหวัดกระบี่ ต้องการให้มี คือโครงการบ้านถาวรที่เกาะพีพี เพื่อให้ผู้ที่ทำมาหากินบนเกาะพีพีมี ที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งและเป็นสัดส่วน พร้อมกับให้มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคที่ครบครันทั้งไฟฟ้าและน้ำประปา ซึ่งควรจะมีการกระจายอย่างทั่วถึงและมีการควบคุมราคาอย่างเหมาะสมด้วย และควรมีการรณรงค์เรื่องความสะอาดและสิ่งแวดล้อม เช่น มีรถเก็บขยะและระบบบำบัดน้ำเสีย นอกจากนี้ทางเจ้าของพื้นที่ควรให้ชาวบ้านได้ทำงานประกอบอาชีพตามที่ตนเองถนัดเหมือนในอดีตที่ผ่านมา ในส่วนของระบบชุมชน ทางเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงควรจะมีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของชุมชนและสมาชิก เพื่อที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาชุมชนและแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ ต่อไป

ส่วนลักษณะเครือข่าย ควรจะมีการร่วมมือกันทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าของพื้นที่ ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน ชาวบ้านทั้งผู้ใหญ่และเด็ก เพื่อให้การพัฒนาชุมชนตั้งอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน นอกจากนี้การพัฒนาไม่ว่าโครงการใด ๆ ก็ตาม ควรมีความต่อเนื่องในการดำเนินงาน มีการประสานงานที่ดี มีความเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่าง ๆ มีความเที่ยงตรง ตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์สุจริต มีความจริงใจในการช่วยเหลือชุมชน เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืน

ทางเกาะพีพีสามารถเป็นเครือข่ายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ โดยการให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการให้ข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ซึ่งสมาชิกในชุมชนทุกคนสามารถให้ความร่วมมือในส่วนนี้ได้ นอกจากนี้ยังมีคนทำงานในพื้นที่ที่สามารถเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่ทางกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องการนำมาเผยแพร่ต่อสมาชิกในชุมชน ด้านการประสานงานในบริเวณพื้นที่ที่อาสาสมัครอาศัยอยู่

บ้านพรุเตียว จังหวัดพังงา

ตัวแทนจากบ้านพรุเตียว จังหวัดพังงา ได้นำเสนอว่า จากผลการวิจัยสามารถนำไปสู่การกำหนดโครงการหรือกิจกรรมการดำเนินงานในพื้นที่ได้หลายอย่าง เช่น ในบ้านพรุเตียวนั้นขณะนี้กำลังอยู่ในช่วงดำเนินการเสนอเรื่องขอทำโครงการตลาดภายในหมู่บ้าน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกในชุมชน และเพื่อให้ชุมชนเป็นทั้งที่อยู่อาศัยและที่ทำมาหากิน ไม่ใช่เพียงแต่เป็นที่อาศัยนอนเท่านั้น ซึ่งมีการสำรวจแล้วว่าบริเวณที่จะสร้างตลาดนั้น เป็นบริเวณที่มีคนสัญจรไปมา มากไม่เพียงแต่เฉพาะคนในหมู่บ้านเท่านั้นที่สามารถซื้อขายสินค้าได้ แต่คนภายนอกยังสามารถเข้ามาจับจ่ายสินค้าได้ด้วย โดยเริ่มแรกนั้นอาจจะจัดเป็นตลาดนัดเล็ก ๆ ก่อน เพื่อเป็นการสำรวจตลาด นอกจากนี้ยังเสนอว่าการจัดการภายในชุมชนพรุเตียวนั้น ไม่ควรมีหน่วยงานหลายหน่วยงานเข้ามา มากเกินไป เพราะจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ชุมชนผู้ประสบภัยเป็นเหยื่อผลประโยชน์ของบุคคลเพียงแค่งกลุ่มเดียว ส่วนการดูแลให้ความช่วยเหลือในสิ่งที่ชาวบ้านเดือดร้อน เช่น ที่ทำกิน สาธารณูปโภค การระบายน้ำเสียจากชุมชน และการปรับปรุงถนนยังไม่มีความคืบหน้า ชาวบ้านจึงต้องช่วยเหลือตัวเอง โดยการติดต่อหน่วยงานต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทำให้ขณะนี้สมาชิกในชุมชนมีความต้องการที่จะปกครองตนเอง มีการบริหารจัดการเองในชุมชน โดยไม่ผ่านหน่วยงานท้องถิ่น เพราะไม่ต้องการให้หน่วยงานเหล่านั้นใช้ชื่อชาวบ้านไปหาเงิน หาผลประโยชน์เข้าตนเอง เนื่องจากเห็นว่าในปัจจุบันทุกคนก็ต้องช่วยเหลือตัวเองอยู่แล้ว ส่วนกิจกรรมในหมู่บ้านมีทั้งงานประเพณี และการกีฬา

สำหรับเครือข่ายภายในบ้านพรุเดียว ปัจจุบันทางหมู่บ้านมีกรรมการของแต่ละหมู่บ้าน ทั้งบ้านกาชาด บ้านโรตารี บ้านกรุงศรีฯ บ้านปุย บ้านปอเด็กตั้ง ตัวแทนจากทั้ง 5 หมู่บ้านจะมีการประชุม พูดคุยกัน เพื่อดูแลและแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านตนเอง

ส่วนด้านการเป็นเครือข่ายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้หรือไม่ นั้น ขึ้นอยู่กับว่าทางกระทรวงฯ จะมีความจริงจังและจริงจังมากน้อยเพียงใด ในการดำเนินงาน แก้ไขปัญหา และรับเรื่องเดือดร้อนของชาวบ้าน เพราะหลายเรื่องที่เคยร้องเรียนไปมีการดำเนินงานล่าช้ามาก และต้องติดปัญหาการต้องเกี่ยวกับหน่วยงานอื่น ๆ ไม่เป็นเอกเทศ ทำให้ระบบหลายอย่างล่าช้ามาก ในส่วนตัวของชาวบ้านเองก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมืออยู่แล้ว เพราะชาวบ้านไม่ต้องการแต่จะเป็นผู้ขอ อยากจะช่วยเหลือตนเองให้ได้เช่นกัน แต่ทางหน่วยงานของรัฐก็ควรจะลงมาใกล้ชิดกับชุมชนด้วย เพื่อที่จะได้รับทราบปัญหาที่แท้จริง

บ้านกมลา จังหวัดภูเก็ต

ผลการวิจัยสามารถนำไปสู่การกำหนดโครงการหรือกิจกรรมการดำเนินงานในพื้นที่ได้ คือ สามารถนำปัญหาและผลกระทบรวมทั้งความต้องการของชุมชน นำไปเป็นแนวทางในการสร้างเครือข่าย หรือนำไปให้หน่วยงานต่าง ๆ กำหนดเป็นโครงการหรือกิจกรรมการดำเนินงานในพื้นที่ต่อไป ในพื้นที่บ้านกมลา กลุ่มแม่บ้านชาวอาชีพเดิมที่ทำมานานแล้ว จึงต้องการให้มีการส่งเสริมการประกอบอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ เพื่อให้ชาวบ้านช่วยเหลือตนเองได้ โดยเฉพาะด้านจิตใจ ควรมีการฟื้นฟูจิตใจผู้ที่ได้รับผลกระทบให้กลับมาเป็นปกติ สามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ เนื่องจากคลื่นยักษ์สึนามิทำให้เกิดความเสียหายทั้งทรัพย์สินและจิตใจเป็นอย่างมาก

ส่วนลักษณะของเครือข่ายในชุมชนนั้น ไม่ว่าจะเครือข่ายแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ทางชุมชนเห็นว่าทั้งสองเครือข่ายต่างมีทั้งจุดดีและจุดด้อย แต่ละพื้นที่ต้องปรับกลยุทธ์ และมีการประสานงานไม่ให้มีระบบการจัดการที่ซ้ำซ้อน และหวังผลประโยชน์สูงสุดของชุมชน เช่น ถ้าเครือข่ายอย่างเป็นทางการจะมีลักษณะการทำงานที่มีกฎระเบียบมากมาย ทำให้การดำเนินการใด ๆ ถ้าเข้าไปบ้าง ส่วนเครือข่ายไม่เป็นทางการทำให้งานที่ต้องการความรวดเร็วเป็นไปอย่างลุล่วง

ทางบ้านกมลาเองสามารถเป็นเครือข่ายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ โดยการนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาศึกษา หาแนวทางประสานงาน และจัดโครงการต่าง ๆ ซึ่งเครือข่ายในพื้นที่สามารถรับรู้ปัญหาในพื้นที่ได้ดี และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากกว่าคนนอก ซึ่งบทบาทเหล่านี้สมาชิกในชุมชนสามารถเป็นอาสาสมัครให้หน่วยงานของทั้งภาครัฐและเอกชนได้เป็นอย่างดี

บ้านทะเลนอก จังหวัดระนอง

จากผลการวิจัยสามารถนำไปสู่การกำหนดโครงการหรือกิจกรรมการดำเนินงานในพื้นที่ที่บ้านทะเลนอกได้หลายอย่างปัจจุบันนี้ที่หมู่บ้านมีโครงการที่ต้องการความช่วยเหลือในการดำเนินการ ดังนี้ โครงการปลูกป่าเพื่อกันคลื่นลมชายหาดที่ได้รับผลกระทบจากคลื่นยักษ์สึนามิ โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและปรับปรุงภูมิทัศน์ในชุมชน โครงการพัฒนาอาชีพเสริมในฤดูมรสุมซึ่งเป็นฤดูที่ไม่สามารถออกทะเลไปทำการประมงได้ นอกจากนี้ยังต้องการสถานที่กำจัดขยะ เพราะไม่มีรถเก็บขยะ ทำให้เกิดปัญหาด้านความสะอาด และต้องการให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบในการณรงค์ เผยแพร่การท่องเที่ยวให้แก่บ้านทะเลนอก เพราะหลังจากเกิดเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ นักท่องเที่ยวมีจำนวนลดลงมาก ส่งผลกระทบถึงรายได้ของคนในชุมชน

นอกจากนี้ยังต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาให้ความรู้ จัดการอบรมประชาชนในพื้นที่ให้มีความรู้ในการพัฒนาชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

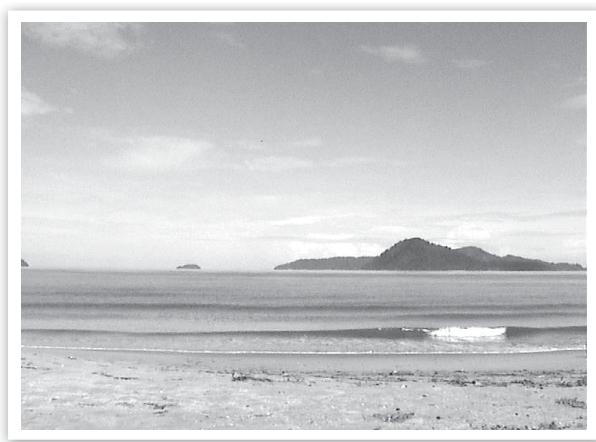
ส่วนการเป็นเครือข่ายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้หรือไม่นั้น ทางชุมชนบ้านทะเลนอกมีความเห็นว่าก่อนอื่น ควรจะมีตัวแทนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประจำในหมู่บ้าน และมีผู้นำชุมชน เพื่อสามารถทราบถึงข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนด้วยตนเอง ไม่ใช่รอรับแต่เรื่องที่มีผู้ร้องเรียนไป นอกจากนี้การมีตัวแทนของกระทรวงฯ อยู่ในหมู่บ้าน จะทำให้การประสานงานกับหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างราบรื่นและรวดเร็วยิ่งขึ้น

บ้านเกาะมุกด์ จังหวัดตรัง

ผลการวิจัยสามารถนำไปสู่การกำหนดโครงการหรือกิจกรรมการดำเนินงานในพื้นที่ได้ คือ โครงการการอบรมด้านการเสี่ยงภัย (ภัยธรรมชาติ) โครงการการอบรมด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน โครงการอบรมส่งเสริมอาชีพแบบยั่งยืน โครงการไฟฟ้าถาวร โครงการการฝึกอบรม เสริมสร้างประสิทธิภาพ ความเข้มแข็งในชุมชน โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ส่วนลักษณะของเครือข่ายในชุมชนนั้น ควรมีการจัดตั้งองค์กรหรือเครือข่ายที่มีความร่วมมือกันระหว่าง ภาครัฐ เอกชน และประชาชน โดยชุมชนแต่ละชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบและให้คำแนะนำ ให้ความสะดวกในการบริหารจัดการ

ทางบ้านเกาะมุกด์นั้นสามารถเป็นเครือข่ายให้กับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ แต่ทางกระทรวงฯ ต้องมีนโยบายที่ชัดเจน มีการดำเนินการที่จริงจังและจริงใจ มีความต่อเนื่องในการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจน เป็นระบบและมีขั้นตอน

บ้านราไวย์ จังหวัดสตูล

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมการดำเนินงานในพื้นที่ ตัวแทนจากบ้านราไวย์นำเสนอแนวทางว่า ควรจะมีการปรับปรุงระบบการเตือนภัย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะเคยมีการทดลองใช้มาแล้วหนึ่งครั้ง แต่ได้ยินเพียงแค่บริเวณใกล้ ๆ เท่านั้น เพราะตำบลขนคลาน มีอยู่ทั้งหมด 4 หมู่บ้านด้วยกัน ดังนั้น จึงควรติดตั้งระบบการเตือนภัยให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด ส่วนในด้านการประกอบอาชีพ ในกลุ่มสตรี ต้องการที่จะได้รับการสนับสนุนจากพัฒนาชุมชน และพัฒนาสังคม ในด้านความรู้เรื่องการฝึกพัฒนาอาชีพ และควรจะช่วยแนะนำแนวทางการหาตลาดเพื่อระบายสินค้า เพราะที่ผ่านมา เคยผลิตสินค้าแล้วแต่ไม่มีตลาดที่แน่นอน ทำให้สินค้าเหลือค้างอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ควรมีการตรวจสอบความโปร่งใสของ อบต. เวลา

การประชุมที่ อบต.นั้น ชุมชนต้องการให้เป็นการประชุมที่เปิดเผย ต้องการให้มีตัวแทนหรือแกนนำของกลุ่มบ้านราไวมี่มีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อได้ร่วมพัฒนาชุมชน และเพื่อความโปร่งใสของกลุ่มต่าง ๆ อาจจะมีการจัดบอร์ดแสดงข้อมูลและบัญชีที่สามารถตรวจสอบได้ และควรมีการเอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ควรมีการกำจัดขยะมูลฝอย การปลูกป่า การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อให้มีการขยายพันธุ์ต่อไป นอกจากนี้ ควรมีการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ชุมชนทั้งยังสามารถอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่กันได้

ลักษณะเครือข่ายในชุมชนควรมีการให้ความร่วมมือกันทุกระดับ ตั้งแต่ในระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด และต้องการให้ภาครัฐและภาคเอกชนมีการประสานงานควบคู่กันไป

สำหรับการเป็นเครือข่ายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์นั้น ทางชุมชนบ้านราไวมี่ สามารถเป็นเครือข่ายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ด้วยความสมัครใจ โดยผ่านทางกลุ่มหรือผู้นำท้องถิ่น

จากการระดมความคิดเห็นของแต่ละจังหวัดจะสามารถนำผลจากการวิจัยไปสู่การกำหนดโครงการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการต่อในชุมชน สามารถสรุปเป็นโครงการ หรือกิจกรรมได้ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27: สรุปโครงการหรือกิจกรรมของแต่ละจังหวัด จากผลการวิจัย

จังหวัด	โครงการ/กิจกรรม
กระบี่	1. โครงสร้างการบ้านถาวรที่เกาะพีพี 2. การจัดระบบสาธารณูปโภคที่ครบครัน 3. การจัดกิจกรรมรณรงค์เรื่องความสะอาดและสิ่งแวดล้อม 4. จัดให้ชาวบ้านได้ประกอบอาชีพตามที่ตนถนัด 5. จัดทำข้อมูลพื้นฐานของชุมชนและสมาชิกในชุมชน
พังงา	1. ตลาดสดชุมชน 2. การบริหารจัดการตนเองในชุมชน 3. การพัฒนาสภาพแวดล้อม 4. การปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค

จังหวัด	โครงการ/กิจกรรม
ภูเก็ต	1. จัดสรรอาชีพที่สามารถเพิ่มรายได้ให้คนในชุมชน 2. การฟื้นฟูจิตใจแก่ผู้ประสบภัย 3. การปรับปรุงภูมิทัศน์ 4. การพัฒนาสภาพแวดล้อม 5. การส่งเสริมกิจกรรมสำหรับเด็กและผู้สูงอายุ
ระนอง	1. การปลูกป่าเพื่อกันคลื่นลมบริเวณชายหาด 2. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและปรับปรุงภูมิทัศน์ในชุมชน 3. การพัฒนาอาชีพเสริม
ตรัง	1. การอบรมด้านการเลี้ยงสัตว์ธรรมชาติ 2. การอบรมด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน 3. การอบรมส่งเสริมอาชีพแบบยั่งยืน 4. การไฟฟ้าถาวร 5. การฝึกอบรม เสริมสร้างประสิทธิภาพความเข้มแข็งในชุมชน 6. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
สตูล	1. การปรับปรุงระบบเตือนภัยให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 2. การสนับสนุนการพัฒนาอาชีพสตรี 3. การจัดการตรวจสอบความโปร่งใสของ อบต. 4. การกำจัดขยะมูลฝอย การปลูกป่า การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ 5. การการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

